

ГЛАС НАРОДА.

Цена је листу:
 на годину . . . . . 4 фор
 на по године . . . . . 2 „
 на три месеца . . . . . 1 „
 за Србију годишње 5 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ, ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ ОГЛАСЕ, КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

КАКО БИ СЕ ПОМОГЛО НАШИМ ЗАНАТЛИЈАМА?

У Новом Саду постоји од више година занатлијска задруга. Таких задруга има и у другим варошима. Цел је задругама напредак занатима. Но како стојимо са тим напредком? Нећемо да нам се рекне, да сваки час потежемо реч: што је наше то је лоше. рећићемо просто наши занати стоје као и у другом света, а задруге занатлијске српске, као и немачке и т. д. Ердељ је благословен бројем занатлија, тамо је пуно занатлијских задруга и ево сами тамошњи Немци кажу да су њихове задруге понајвише или баш сасвим места за забаву. Живота права, вољна рада око напретка друштвена тамо нема. Тек у последње време покренули су се Немци занатлије и занатлијска задруга у Сибињу стала је за тим да дозна шта смета занатима. Она је тога ради занескала од свију занатлијских задруга, од појединих вештих занатлија и с друге стране, да кажу шта мисле, шта смета занату и како би му се помогло. Те исказе, саставила је сибињска занатлијска задруга у 11 тачака и ми ћемо их у овоме листу навести и претрести.

Прва тачка вели да занатима сметају „многи вашари, који су у последње време као печурке изникли“. То што је у Ердељу, то је и код нас. Вашари се траже сада већ не ради потребе, колико да се вади цук, да се једно село другима фалити може: ја имам вашара ти немаш.

Вашари су били кадгод добро по народ, који купује, а сад су зло и по њега и по оног, који продаје. Вашари су некада с тога уведени, што су тада цунџтови, цехови и трговачке гремје могле своју робу продавати како су они хтели јер није било натицања. Мајстор, који је у цеху смео је само радити, па ако нећеш од њега купити на другом месту не можеш.

За то је онда вашар добар био, онда се више мајстора искупило па се натицало, ко ће јефтиније. Сада када је сваки баво мајстор, када се не пита да си учио него вреди ли то што, што си израдио, сада када у сваком сеопетету има дућана са робом и ситнаријом, сада де свако место скоро има своју пијачу, сада де тако рећи можеш на сваком пошкуну правити, сада су чести вашари убијство и по купце и по продавце. Занатлија чује да је вашар,

нада га наговори да иде, оде, и кад се врати, а он ни толико зарадио није, да кола плати.

Вашара има толико да у околини једнога места тако рећи сваке недеље по један вашар има, па камо још пијаче и славе. Пропле недеље купио је наш сељак што му треба за кућу, али вашар је ето баш у селу до његовога, нема ни по сахата па зашто да нејде, нађе ма каква изговора, фали му једна мотика, жени једна марама, то кошта педесет новчића и он оде и изгуби дан, који га кошта са женом и колма пет форината. Занатлију није помогао а себи је штету направио. Него ко добро пролази на тим вашарима? Биргузи. Онде је добро каже се де се свира и пева, а је ли ко видио, да је когод под шатром трговачком или занатлијском заневао? Није, али ако и није видио да ко плаче, али је могао видети, де су у много га занатлије очи пуне, као што је пун низак облак, или ако и непада киша под многом асуром занатлијском а оно грми, па и пуца често. Пуцају леђа шегртова који се лако замери мајстору озлојеђеном због хрђавог пазара.

Та није ни чудо, сам себе бије по памети, што дође, те у дрту оде и сам да се разгали и потроши и оно што је заслужио. И коме и опет боље него бирташу, а како бирташи арендатору плаћају, то тек овај пева на вашару. Ови арендатори су и узрок што толико вашара има. Не пита се је ли вашар добро по народ, него да се повећа само доходак општински, која добије право да вашар држи. Кад би се укинуло то да се општини за точење пића и сечу меса и т. д. плаћа онда би гомилама вашари престали и остали би само они, који су од праве потребе, те су од користи купцу и продавцу.

Друга тачка каже, да занат убија „големи порез.“ Истина је, да је према земљи на занат голем порез ударен, али на сабору у Пеншти тамо су већином спахије и богаташи, који су сву земљу заватили но ми смо криви, који их бирамо и тамо шиљемо. За што да на сабору и занатлија нема. Од њих четир стотине на сабору три стотине ћуте па то би могле и занатлије и само би онда устале, кад се хоће већи порез на њих да навали, као што и ти „немци“ проговоре, кад се на њих већи данак меће.

Треба је тачка, у којој се занатлије туже на солдачину, те веле не могу да се ученици занатлијски због тога ваљано изуче, но то не може другојачије да буде, солдачина је за сада добро распоређена свако мора солдат бити, па кад је солдат пази се како би што мање солдатовао ту се често допуст даје, одпушта се и пре 3 године, допушта се да буде једногодишњи својевољац и т. д.

Четврта је вели се сметња напредку заната „хр-

(Наставиће се.)

НЕШТО ИЗ НАУКЕ О ВРЕМЕНУ.

X Наш положај према промењљивости времена.

Гледали смо досад да преставимо колико је могуће јасније, зашто је код нас време тако непостојано, да се не може напред израчунати. То долази отуда, што топлија ваздушна струја, која горе јури од полутара обрту, у нашим пределима не тече више онако високо над хладном струјом, већ се спушта и тече поред ње или се с њом судара. Ту врло често настаје борба између хладније и топлије струје. У лето, таке се борбе дешавају понајчешће. Небо је чешће ведро, сунце сија јасно како само може бити, и у хладовини опоравља нас тих и свеж поветарац, који одржава небо ведро и чисто, и не да никаком облачку да се на њему појави. Тада на једанпут настане мајина, нема дакле ветра. Онда богме и у хладу осећамо тешку врућину. Дрва стоје право као свећа, ни листић се на њима не креће. Та савршена тишина, та мајина постаје све досаднија и несноснија. Тада се обично говори о варљивојми миру, што претходи олуји, и сваки гледа да је спреман дочека, — и заиста, не потраје дуго, а већ се подигне противан ветар, прашина по улицама врти се у вихору, издиже у висину и прави читаве облаке. На један пут ето облака, дрва се стресају, лишће трепери и шушти, и пре но што се човек и не нада ето холује и жестоке кише, која врелу земљу брзо разхлади.

Одгуд дође та непогода, и одкуда она мајина која јој предхођаше, и онај вихор који затим би?

Све то дође отуд, што су се у нашем пределу сусреле две ваздушне струје, које су дуго обласиле једна другу. У тај мах навале оне једна на другу с једнаком снагом, тако, да се донекле држе у шкрипу међу собом, и тада се појављује она тишина или мајина. Али та равнотежа не траје дуго; једна или друга струја најпосле надвлада, оне јуре једна преко друге, терају праšину у ковитац и дрва крећу из корена. Хладна ваздушна струја гради облаке из водене паре топлије струје, а после их претвара у кишу. Киша на једанпут ослобођава топлоту, којом приликом следују електрички појави, муње с грмљавином и громовима. И така непогода траје дотле,

ђаве жетве последњих година.“ Кад паор нема ни мајстор нема, то је сушта истина, јер наше занатлије оне су особито сада, како су и трговци постали мајстори, те ципела можеш у трговца купити, а кад год је тражити у трговца ципела значило, тражити на крушки грождја, упућени само на паоре и себи равне, пошто они који држе себе за нешто више, купују ствари које долазе од горе. Но ту човек није кадар ништа учинити, то стоји до божије воље.

док једна или друга страна не задобије победу, за чим обично иде постојаније време.

Осим ових сударајућих се ваздушних струја, које долазе с југа и са севера, има још нешто са чега је врме у нашим пределима непостојано а на име то, што је наше суседство на истоку и на западу сасвим различних и противних особина.

На истоку нам је грдна сувоземна просторија азијска; на западу опет велика водена пустиња, Атлански океан с отокама, средиземним и јадранским морем. Ми знамо већ, да је онај ваздух пун водене паре, који прелази преко воде, док је онај ваздух сразмерно сух који прелази преко безводних предела. Влажан ваздух има доста топлоте у себи, сухи је напротив хладан, и ваздух, тежећи за равнотежом гледа да се изравни. А како ми живимо некако у средини, то код нас долази час један, час други, па је с тога врло тешко одређивати време у напред.

VI. Тешкоћа и могућност предсказивања времена.

Почем смо сад изложили стална правила за време и почем смо показали, како је тешко у нашој страни света то време прорачунати напред, хоћемо сад мало из ближе да познамо те тешкоће, а у исто доба да кажемо и лажне путове, којима је се досад ишло у испитивању у науци о времену.

Тешкоћа за израчунавање времена у извесном месту лежи у томе, што се време никад онде не појављује, где му је и постанак. Тако на прилику, јутрошње време каке вароши није следство стања, у коме је данас ваздух те вароши, јер се ваздух не престано креће и у струјама јури преко вароша села и пространих земаља. Ми немамо никакво поуздано средство да сазнамо, одкуда ће сутра ветар духнути. Ми знамо само то, да у исти мах јуре којекуда ваздушне струје на све стране. Од обрта хладна ваздушна струја, од полутара пак топла, од мора са запада влажна, а са азијске сухочесине просторије од истока суха. У један исти мах непрестано раде, и зависе од окожности које су од нас овде врло далеко. Кад би хтели из данашњег времена каквога места, да закључимо како ће сутрашње бити, ваљало

би нам једним погледом да прегледамо просторију од неколико стотина сахата у наоколо. То ће рећи, ваљало би нам пре израчунати, какво је данас време око тога извесног места на неколико стотина сахата у наоколо, ваљало би нам сазнати правце свих ветрова, који владају на тој великој просторији, сазнати њихову јачину, после тога, колико влаге има у њима, с каквом брзином јуре, па тек би онда могли сести да рачунамо, с каквом ће нас брзином посетити једно или друго време, с каквим ће појавима у извесном месту у свези бити судар две или више ваздушних струја, и услед тога какво ће се време десити.

Отуда је време према данашњем стању науке тек предмет испитивања појединих појава, који постоје, а не предмет предсказивања будућих појава. Наравно има ту и правила вероватноће. Ако с почетка код нас зима буде блага, т. ј. ако владају југозападни ветрови и киша пада чак и у јануару, онда је врло вероватно, да ће равнотежа наступити струјом североисточног ветра с краја зиме. С тога се справом вели, да зелен божић, доноси бео ускре; али и то није баш поуздано правило, јер изравнање може се збити брже и раније јаким холојима, или лакше и доцније блажијим ваздушним струјама.

Тек кад би се тако уредило, да се станице за посматрање времена пограде по целој сухоземној Европи, и да се повежу телеграфским жицама — мисао, која нам изгледа огромна, али која ће нашој деци

по свој прилици изгледати сасвим природна и проста, — тек тада би могли у извесном месту добити вести са свих станица, како стоје ваздушне струје. Тада би се на сваком месту са справама тачно измерила јачина ваздушне струје, топлота, влажност и тежина њена. Тада би се могло израчунати, које ће се струје сударити и где, како ће дејство имати, и — новине би у недељу могле изаћи с прилично тачним податцима о томе, да ли кад се пође у шетњу, ваља понети врскапут или не, да ли ваља понети кишобран или сунцобран.

Али то не би било од важности само за недељу и шетњу, већ као и сви нови проналасци ове, телеграфском жицом свезане станице времена донеле би велики благосов на све гране живота ¹⁾. Нашим ће унуцима тешко бити да појме, како смо могли живети, без таквих спрема, које ће њима тако просто и природно изгледати, као нама данас гвоздени путеви и телеграфи, о којима наши ђедови нису ни чути хтели, као о каким сањаријама или оцсенама.

¹⁾ У Енглеској су се поодавна постарали за такве станице поред морских обала, а пој су следовале и друге земље такође на обалама. Помоћу телеграфских извештаја о времену, из многих обалских и сухоземских станица прорачунавају се напред холоје које иду па се то, као и правац тих холоја саопштава свима пристаништима. Још се и сад труде да скупе што више искуства у овој ствари, тако важној за пловидбу.

(Наставиће се.)

ИЗВЕШТАЈ УПРАВЕ СРПСКИХ НАРОДНИХ ФОНДОВА

о стању фондова и фундација, стојећих под њеним руковањем, за годину 1874.

(Свршетак.)

XI. СТИПЕНДИЈСКИ ФОНД ГАВРИЛА АДАМОВИЋА.

А.) Примање.

	у обвезницама фор. н.	у готову фор. н.
На крају 1873. остало: а.)		
у готову и у приватним обвезницама	28.000	5.418 33
Од камата		635 95
„ камату на камату		29 7
Зајам (в. издавање бр. 2.)	2.100	
Сума примања	30.100	6.083 35

Б.) Издавање.

На стипендије		1.875
Зајам		2.100
Сума издавања са		3.975
Кад се одбије од црим. са	30.100	6.083
Остаје на крају 1874	30.100	2 108.35

XII. ФОНД ЗА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА АРХИМАНДРИТУ РАЈИЊУ.

А.) Примање.

На крају 1873. остало	1.750	194 86 ⁵ / ₁₀₀ .
Од камата		98 25
Сума примања и ост. концем	1.750	293 11 ⁵ / ₁₀₀ .

XIII. МАНАСТИРСКИ ФОНД.

А.) Примање.

	у обвезницама фор. н.	у готову фор. н.
На темељу највишег рескрипта од 10. августа 1868. V. А.) §. 6. и одпушта високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе од 9. октобра 1873. № 27.786 придодаје се овоме фонду сав на крају 1874. заоставши иметак и то:		

Депозита еремских манастира за дато у г. 1793—90 г. ерару сребро злато и са	17.770	495 14 ⁰ / ₁₀₀ .
Депозита разних манастира и црква за дато у год. 1910. вис. ерару сребро и злато са у. об	5.984 54	у готову 688 80.

Даље преносе се из клерикалног фонда год 1871 и 72 као приход од манастира на проветне цељи ушавши 12 000 ф. у овај фонд у половини са 6.000.

Нова примања.

Од камата		989 39
„ камата на камату		8 21
„ прихода манастирских		105 67
„ зајам (в. издав. бр. 1.)	300	7.
Сума примања	24.054 54	8.287 22

*

У обвезницама   у готову
фор. н.   фор. н.

Б.) Издавање.

На зајам		309
Сума издавања са	300	7/.
Кад се одбије од прим. са 24.054·54	8.277·22	
Остаје на крају 1874 и то:		9/.
у готову	7.987·22	
у држ. обв. 12.354·54		
у приват. 11.700.—	24.054·54	

XIV. ЈЕРАРХИЈСКИ ФОНД.**А.) Примање у години 1869—74.**

Од аренде залишних парохијских сесија	15.132·96
Од продатих земаља за жељезницу	79.
Од кауција при арендовању земаља	279·70
Од камата	1.436·1
Од различности	8·28
Од враћене главнине	14.265·94
Зајам (в. изд. бр. 6.)	24.266·94
Сума примања 24.265·94	31.201·89

Б.) Издавање.

На порез, еквивалент и др.	770·53 ⁵ / ₁₀₀ .
„ дневнице и путне трошкове комисијама при арендовању земље	99.
„ потпору свештенству	415
„ награду удовицама свештеничким из аренде за земљу њима на уживавање припадајућу поштарину	65
На зајам	24.265·94
Враћ. глав. (в. пр. бр. 5.) 14.265 94	
Сума издавања са 14.365·94	25.587·12 ⁵ / ₁₀₀ .
Кад се одбије од прим. са 24.265·94	31.201·89 ⁵ / ₁₀₀ .
Остаје на крају 1874	5.614·76

XV. ФОНД АРХИ-ЕПИСКОПА РАЈАЧИЋА ЗА МАНАСТИР ЗЛАТИЦУ.**А.) Примање.**

	У обвезницама	у готову
	фор. н.	фор. н.
Легат архиепископа Рајачића састојећи се из 800 фор. конв. нов или		840.—
Од овога одбијена превозна пристојба и чуварина са		88.72 ¹ / ₂
Остало на крају 1874		751·27 ⁵ / ₁₀₀ .

XVI. РАЧУН САБОРСКИХ ТРОШКОВУ.**А.) Дуг.**

За сабор од године 1861.	7.420·70
„ „ „ „ „	12.455·39
За исти сабор на Романе спадајући део	1.046 —
„ сабор од год. 1865	25.419·96
„ исти сабор на Романе спадајући део	3.804 —
„ сабор од год. 1869.	16.365·69
„ „ „ „ 1870.	41.643·65
„ „ „ „ 1871.	32.965·80
„ „ „ „ 1872.	6.453·19
„ „ „ „ 1874.	31.937·56
Сума дуга 179.511. 3	

Б.) Одплата.

На одплату дуга ушло је до краја године свега	12.656·73
Сума одплате 12.656·73	
Кад се одбије сума дуга са	179.511·3
Остаје крајем 1874. на дугу	166.854·30

Примедба. На дугу заостали саборски трошкови стоје под готовином фондова.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Десет заповести за економе). Гласовити талијански економски писац професор Кантони. издао је ових дана „десет економски заповести“, које свакако вреди, да их и мањи наши економисти упамте и уваже. Оне овако гласе: 1. Не купуј никада земље за туђ, (узајмљени) новац; боље мање, ал нека је твоја. 2. Не радуј се низким ценама производа, ма се и не тицали управо економије; 3. С мало новца не улази у велику економију; у таковом случају боље буди закупник него ли велепоседник. 4. Докле можеш, ради земљу властитом снагом. 5. Немој задати ништа ван оно без чега не можеш бити. 6. Љуби радну људску руку, но де и када можеш ради машином, јер је тај рад бржи и јефтинији. 7. Купујућ поље или ливаде, бирај такове, на које можеш напуштати воду. 8. Држи само такову марву, која је згодна за твоје поље

те је према околностима твоје околине; најбоље се изплаћује мало блага ал да је добро рањено. 9. Не упуштај се у много разних економских послова, но онога се држи, што ти се изплаћује, ко премного граби ништа добро не стисне. 10. Чувај се кварења својих економских плодова као злога духа; јер ћеш једну добит што си је преваром стекао, платити штетом по хиљаду пута, која ће ти доћи с неповрења.

Болести које човек од псета добива. Псето је поред свега добра, што човек од њега има и најопаснија животиња по човека, а особито по марву, која прежива, јер у њему има највише паразита, који прелазе на човека и марву. Паразит зове се оно створење, које не може само од себе да постоји него поред другог, реч је та грчка и значи поред

другог живити. Тако брља живи на марвинчету, гљива расте на дрвету, гљива у утроби! У псету има највише гљива, нарочито оних што се зову пљоснасте (бандвурм). Марвинче нарочито говече добије те гљиве од пса и често од тога угине. Човек дететом најчешће тих гљива добије. Гљиве те распрострају се по читавом телу. У Немачкој има највише тога паразита у преживара па и у људи нарочито у Тириншкој. За Исландију више Енглеске, веле, да је то онде обична болест код људи и домаће им животиње, јер од 64.000 становника пате од те несреће њих 10.000. Од те гљиве излегу се неки првићи, који кад доспу у плуће онда за пет година нема тога у кога су.

Овој се болести незна за лек. Неостаје друго него чувати се да се не добије. Стога би требало својски настојати, да се великим порезом што већма умали број непотребних паса. А оне који нам требају, морамо бар дваред преко године од гљива чистити, у пролеће и јесен, зато је најбољитако звани „кус“ (цвет од *brayerae anthelminticae*). За великог се пса узима обично један два лота, те се даје болесном псету: или у води, или се с брашном и медом помеша и направи пилула. После неколико сахата даде му се ричинусова зејтина, или пак друге какве прочисти. А дан пре него што се лечити почне даје се псету по ретко али врло славо јело. Кад му се медицина даје онда мора гладовати. Истеране гљиве морају се спалити. Псето ваља везано држати.

2. Како се у Француској прави црно вино. Шири превире тамо у великим судовима дрвеним, па се онда оточи или пресује, да у бурадма лагано врење претури. Или се оно прво врење још и у озиданим просторијама сврши.

Увек се тамо гледа да маса брзо врти отпочне, па ма се и загревала; јер се иначе мало образује угљене киселине, те атмосферски ваздух има уплива. Ако се за време врења још поклопац начињен од комине, која се издигне, чешће потана у течност саму, онда се врење још убрза; а још препречи и образовање сирћетне киселине нарочито се ово чини

пре но што ће се шири оточити. Понегде недирају тај поклопац, већ кад се укисели, а они онда скину покварено, а остало потапљу.

О времену кад се и? каце одваја комина управља се по укусу и оку, т. ј. по боји и кад шећер са свим ишчезне. Боја је управо најважније мерило, и то се тек искуством дознаје.

Комина у северним пределима не садржи сирћета као што је то на југу скоро правило; али тамо опет више су пресе у потреби, а овим се опет постигне мимо веће боје и јачине већа опорост, те се по кад што несме ни мешати са самотоком.

Да би разне сорте винове лозе проучили, како вино дају, добро је одвајати мале пробе и зато би били добри фртаљ-аковчићи. Сједињавања тих вина и мешање у извесној сразмери најбоље је предузети одма после бурног врења. Ако-ли ћемо за се задржати сваку сорту, то је можемо у крчазима или удесним флашама сместити.

3. Како се прави бургундско црно вино. Пола изгњечено грожђе носи се у чабовима кући, где се у каци газе, и ничим се даље не подстрегава врење; већ кад само од себе врти отпочне и то увелико, онда уђу сасвим голи људи и газе по бљуку док се грожђе добро неизгњечи и неизмеша. Одмах после овог рада (2—3 сахата) носи се бљук у дрвеним кантама, баквицама на прес са вином заједно пролази и цеди се, а неотаче доле кроз славину. Дрво за ове баквице узима се липово.

При пресовању гледа се да се производ који је добивен под већим притиском подједнако измеша са самотоком. Најпоследње добивено одвајају неки сасвим.

Овај начин сад се у многото поправља, но што је важио за ово вино, то је, што се постепено гњечи те и шећер лагано превире. Тога ради често продају нову ширу па и само грожђе и превирућу масу.

После 15. дана пошто су превирала, и ако не сасвим пуна стојала, допуне се и оставе тако до отагања.

ДОПИСИ „ГЛАСА НАРОДА.“

— Из Дивоша. Ево се и ја латих пера, да вам се из овога места јавим. — Овдашњи сељани, јако су заузети за своју радњу, но по гдекоји налазе се, који не маре за опстанак живота свога, којима не лежи на срцу, да себе своју радњу и своју породицу осигурају. Ти људи, као да мисле, да ће их Бог ранили, или ће им само од себе родити, а они само на готово доћи. Још имам примети да већином овдашњи људи, слабо се брину, да им деца у школу иду. На жалост! Друге народности своју децу терају у школу, а наши Срби недопуштају, већ их терају да свиње и говеда чувају. Кад би наши људи знали, од какве је користи школа за дете, заиста да их неби из школе вадили; већ их драгом вољом шиљали. Зар они сами не могу толико досљедни бити, да увиде на себи, да они, у њихова доба нису могли, или нису хтели у школу ићи; те зато и проклињу

своје старије, хоћеду ли да и њих њихови млађи проклињу? Школа је живот човеков!

Овде је код нас добро усев потерао у свачем, и ако тако и на даље остане; можемо се надати „родној години.“ Време би и било! — Једна мана има код нашег народа, да незна употребити земљу на своју корист. Колико има пуста земље, што лежи бадаваде. Та земља, кад би се обделавала, добро неговала и надгледала, могла би велику корист нашем народу донети. Узмимо горњо-немце, и остале народности земљеделце сваку стопу земље посађују и вуку корист. Зато им и цвета економија. — У будуће, држим, да ће и наш народ до те свести доћи, и увидити, какве штете има, што ова пуста земља не даје никака плода. —

По јављању из **Бечкерека** од прошле недеље усеви у околини тамошној врло добро стоје. Цена је:

Шеници: од 85-86 фун. 4 ф. 15-25 н. Кукуруз 2 ф. 50-60 н. све на пол центу. Јечма 72 фун. 2 ф. 15-25. Зоби 60 фун. 2 ф. 5. н. Вода у Бега-каналу опада.

Из **Темишвара** такође од прошле недеље хвале се, да је сав усев добар, па и реици да ладноћа није наудила. Зима је истина до 30 делова од 100 потрла али се надају да ће што је остало добро бити. Но у низи нестоји најбоље са усевима уопште. Цене су:

Шеници: од 84-87 фун. 4 ф. 10-60 н. на полценту. Јечму 72 фун. бачке 2 ф. 65-70 Кукурузу 2 ф. 65-70 на ц. ц. Зоби 3 ф. 80-85 по 100 фун.

У **Вел. Кањижи** усеви шенични напредују добро али раж се морала на више места преоравати и кукурузом засевати. Пролећни усев лепо стоји и надати се доброј жетви ако врућине не смету. У **Кањижи** се прошле недеље највише кукуруз куповао. Цене су:

Шеница 88 фун. 4 ф. 90-95 на ц. ц. Раж 76-77 фун. бечке мере 3 ф. 55-60. Кукуруз 2 ф. 88-85 а чинкантин 3 ф. 25-30 н. на ц. ц. Зоб 4 ф. 10-15 100 фун. бечке мере Јечма 71-72 фун. 2 ф. 60 н. по 75 фун. бечке мере. Кожа телећа без главе 125 до 128 ф. бечка цента. Питлинг 63-68 лака кравија кожа 56-57 фр. а. вр. 6. ц. Стрижа још се незна како је пенала

Пешта 6. маја. По извештајима из читаве земље усеви у Угарској уопште врло добро стоје. Са 28 жељезничких станица угарских стигло је у Пешту толико телеграма и од отих 16 места хвале се, да се од „усева најлепшему надати имамо“, да можемо с њима „врло задовољни бити“, из једанајст места јављају да са усевом можемо „задовољни“ бити. Само из једнога места из Емеда јавише да је зимњи усев преоравати се морао. За пролећни усев са свију страна долазе у Пешту гласови, да је „дивота“ Прошле недеље свршена је сеидба кукурузња и почиње се дуван садити Воћа ће бити, ако још овај месец срећно пре-

дура, као што се само желити може. И лоза многа обећава. Паша бујно стоји. Цена је рани услед тога пала. У почетку прошле недеље беше цена:

Шеници 4 ф. 60 а при крају 4 ф. 40-45. Раж је продавана 3 ф. 50-60 н. по 80 фун. бечке мере. Кукуруз је пао са 3 ф. 18 н. на 3 ф. 12. Узима се на термине за мај — јуни. Зоб је одржала цену плаћана се до 2 ф. 25 н. најбоља по 50 фун. бечк. Брашно прво (нумеро нула) бечки ц. заједно с њаком 12 ф. 50 н. средње нумеро четир 9 фор. 90 н. најлошије нумеро 8 1/2 5 ф. Вуне продавана је цента 30. пр. м. по 92-102 ф. За вуну од нове стриже живо се распитује.

Свињи су продавани у Штајнбруку којима има 4 до 5 цента и по по 35 1/2 до 36 1/2 н. фунта.

Рогата марва продавана је на бечком вапшару за 30-33 н. на фунту без потрошарине.

Маст је у Пешти 46 без бурета, с буретом 47 до 48 фор. американска 45 ф. 75 н. до 49 ф. 50 на 3 месец.

Сланина доведена у Пешту 110-115 фуната 38 ф. 50 н. Пештанска 40-41 ф.

Шљиве од 10-50 до 14 фор.

Велица за август септ. 10 5/8 ф.

Петролеум 10-11 ф. и 2% шкенто.

Шпиритус 41 3/4 н. до 43 1/2 н.

Мед 26-27 ф.

Восак што долази у Пешту са стране 80-82 фор. пештански 100 ф. цента.

Мухар до 5 фор. меров.

Шипарке до 25 фор. кибла.

Ленак тишљерски до 24 ф. цента а намањи скупљи.

Пасуљ крупни бели 5 ф. 50, шећерац 4 фр. 50, жути 4 ф. 75, пасуљца 6 ф. 25, грашак 6-7 ф. ољуштен до 9 фор. 50 н., Сочиво 6-8 ф. на ц. ц. Проја 2 ф. 80-3 ф. 82 беч. фунте. Ланено семе 10 ф. 50-11 фр. 50 н. 150 фун. бечки.

Кудељно семе из подунавља 2 ф. 70-80 н. из потисја 3 ф. 10 н. за 60 фуната. Кромпир 1 ф. 50 н. до 2 ф. 20 н. цен.

Коже рањих оваца 3 ф. 60-4 ф. 20н. пар, српске 130-136 ф. босанске 125-135 ф. за 102 комада. Јагњеће коже добијају се за 58-64 ф. за 102 комада. Јареће коже за 130-136 ф. 102 ком. За коже учињене и то за фунташке коже до 40 фун. 102-103 ф. утучене фунташке коже до 40 фунти 104-106 фор. Такозвани Терци од 100 до 106 ф. цента. Карумети 98-105 ф. цента. Телећа кожа мрка 245-290 фор. цента. Светле коже су 100-115 ф. цента. Коњске коже од 95-112 ф.

ПОДЛИСТАК.

ЈЕДАН ГЛАС ИЗ ТАВНИЦЕ.

од попа Л.

VII.

Једнога дана сазва сотона на веће своје људе и рече им: Лако је нама да доводимо људе у искушење на хиљаду начина, да их отискујемо у пропаст, у коју се тако лако пропада, наша ствар слабо напредује; што на једној страни кад добијемо изгубимо на другој. Од куда то?

Свага од сила наклених, хвалећи сама себе, оптуживаше друге, тако, да се срча и мржња распламте те наста грдна вика и ларма, којој од силне дреке

ништа ниси могао разабрати. Битка би се свакојако крваво замела у том збору ђаволскоме, да краљ тих пропалих легијона у један пут не устаде, и не подвикну својим гласом ужасним и потмулим, баш као каква грмљавина подземна.

Мир! викну он; и све се умири.

Оно што ви не знате, поче сотона, то ја знам. Наше су муке биле узалудне с тога, што нису снаге наше биле удешене. Сваки од вас, сејао је по ђуди својој које где, без обзира хоће ли семе уродити пло-

дом или неће, без рачуна и предувидљивости, и ето за што у време жетве, ми добијемо место класја

www.koror.rs

Ако тако и даље узиде, онда је боље оканути се се свега. Мислите ли, да ће сотона, на то пристати? Не, и никада не.

Ја хоћу да подигнем државу зла и грехова, ја хоћу да ударим темељ тој држави на холој земљи тој, што ми оспорава силу и власт.

За тај посао, разуме се, ваља имати куражи; али и умља. Немојте да пренаглимо у ничему. Да уредимо најпре једно средиште, одакле ће се расинати наша посленост, одакле ће се ширити и кужити, на хиљаду начина, свакога, на допирати и до онога великога тела, што људи друштвом зову. Удахнимо у то тело огањ који нас прожиже, те нека га прождире мало по мало.

Бурно одобравање поздрави те речи сотонине.

А земља у некој ненадној грозничавини као, задрхта; а сунце помрча, и ваздух отежа; из гообља се подизаше загушљива испаравања, а из далека се чули неки гласови као са онега.

А на једним месту најнижем велике једне вароши, у једној помијари као одакле се разносе кужни задаси, ја видех гомилу једну, коју небих могао именом казати. Та ужасна обличја показиваше прте човечанске, али без израза човечанскога. Нека сорта људи-наказа. Из очију могао сам им читати све нагоне дивље, крвожедне животиње, ниске подлости, лукавства, нешто налик пола на змију пола на хијену.

Било их је ту од сваке врсте и свакога кроја, од просјака који ритама прикриваше своју наготу до оних који на скупоме оделу вешају безочне знакове неке лажљиве славе и неког гадног поштења.

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

— Избори посланика за угарски сабор биће првих дана месеца јуна по нашем календару.

— Саси ердељски хоће да бирају посланике, који ће бити против владе садашње.

— Ради се на том да се крајња левица и десница Шењејева сложе и да заједно ударају на садању владину странку.

— У Хрватској по листу „Приморцу.“ свако је уверен, да с Маџари није више лепо говорити, јер они иду да израде оно што 1848. године нису могли.

— У Романији одпочели су избори за сабор романски. Тамо има две странке, једна народњачка, којој је на челу бивши министар Брањано, који је вазда хтео, да Романија, Србија, Грчка у Црногора на Турску ударе и странка министарска, која хоће, да се мирује, да она може мирно у свиленим столицама седити. Била јача странка Брањанова или не при изборима, тек толико ће кадра бити да сруши министарство садашње. Брањано страшно на Аустрију мрази и његове присталице пре 25. пр. м. свакојако су на падале на Аустрију, јер тога дана беше пуно сто година како је Аустрија оцепила од молдавске садашњу Буковину.

— Новине које политику терају казују, да ће између Француске и Немачке скорим бити рата, јер и једна и друга јако се оружају а тај терет не могу дуго сносити, те или пушку доле или удри.

— Цар је у Далмацију ишао покрај другог и за то, да приволе Бокезе да пристану да буду хонведи. Веле, да ће Бокези то само онда учинити, ако им се обећа да ће их Цар што пре на Турчина повести.

— Сабор угарски затвара се најдаље 13. о. м.

— Руски цар отишао је из Берлина. Немачки га је цар испратио до жељезничке станице. Цареви се лепо растадоше грлећи се и љубећи. Кнез Горчаков са Бизмарком тако исто.

— Кнез Милан послао је пређашњег министра Мариновића у Петроград, ради важног посла. Пре поласка царевог у Берлин био је Мариновић код цара.

— Кнез Милан крену се 29. пр. м. да путује по Србији. На путу ће га пратити министар председник и министар грађевине. Овај последњи с тога, што кнез хоће да том приликом прегледи и припреме за грађење жељезнице.

— Из Босне и Херцеговине једнако беже хришћани, имућнији у Далмацију, а сиромашнији у Црну-Гору. Па и сами Турци селе се, јер немогу намета да плаћају.

— Цар је приспео у Беч 3. о. м.

— У Реци обећао је цар депутацији из крајине, да ће уклонити све сметње, које стоје на путу да се сагради жељезница крајиничка, први министар Венкхајм обећао им је, да ће се код сабора заузети.

— И Личани поздравили су цара у Реци. Предводио их је Илија Гутеша.

— Сабор хрватски отвара се 14. маја.

— Генерал конзул пруски Розен и аустријски Калаји иду из Београда. Ваља ће се променом њиховом и политика аустријска и пруска према истоку променути.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Жељезничка пруга од Пеште у Земун) по јављању новијем неће се скорим градити, јер ове седнице саборске неће се ни претресати питање о томе, да ли да се допусти грађење. Ради тога да се та жељезница на левој обали дунавској гради био је посланик Кондорози у Београду и молио владу српску, да се и она заузме, да се на тој страни гради и влада је своју потпору обећала. Ражањ је дакле ту.

(Због грађења Пештанско земунске жељезнице) дошли са инжинири енглески у Нови Сад, да виде, де би zgodно било да се жељезничка пруга преко Дунава мете и у Карловце пође. Влади инжинири ће проучити скорим читаву пругу, те ће већ месеца јула моћи влада упустити се у погодбу с енглеским друштвом.

(Од куда су постале чипке.) Мушкарци читаоци „Гласа народа“ не ће нам надамо се замерити, што ћемо за љубав женским, којима долази овај лист у руке, одговорити на горње питање. Чипке (шпице) правиле су најпре и најпре рибарске Берн, по пређи којом се риба лови. Вештачки почети су најпре у Млетцима правити. Г. 1659 већ су се тако у Шпанији одомаћиле и плетиво исто женским тако у страст прешле, да су многе ослепиле и падавицу добиле. Сада се највише у Француској плету. У Белгији деца од 5 година већем их праве а од 10 заслужују себи лебац. Енглески краљеви забрањивали су, да се у њиховој земљи куцну чипке, али ипак навлдаше

чинке краљеве, те их и ови носиле и на врату и као зару-
кавље, и шта више преко чизама чак до колена. Најскупле су
аленчонске чинке. Једна плетарица за недељу дана, кад на дан
12 сахата ради једва трећину цола направи. Свако парче мора
проћи кроз 12 руку. Конац за те чинке преде се у подрумима,
те је увек влажан и некида се тако. Пређе се више ослањају
при томе научном предмју на своје прсти него на очи.

(Тиса) је тако нашла, да је бојати се велика зла, усеве по-
брај долме уз Тису сви су већ у води.

(Немац и хришћан намесник у Африци.) Неког научењака
Нахигала поставио је мисирски вицекраљ за намесника про-
винције Дарфур, коју је овај последњи освојио. Дарфур је држава
у полу велика као Италија, има пет милиона становника. Сав
се свет чуди одкуд да Турчин хришћана за свога доглавника
узима.

(Само ако је мађарски, можеш проћи.) Једним славенским
новицама пишу, да на Сисачкој жељезници нису хтели при-
мити марву на ватрена кола, што није мађарске пасоше имала.
Тако исто нису стагло из Звечева у Славонији кроз Мађарску
пропустили, што сведочба, да онде одакле је с акло куге нема,
није мађарски написана била.

(У купатилу Липнику) има за сад још мало гостију, али су
издалека чак из Риге из Русије из Беча и т. д. Купатило на-
предује по још ће боље док се сагради пут од Беластина у
Кукучевац и Сава са Дравом свеже, што је Молиници обећао,
да ће скорим бити.

(Руски бродови парни) пловиће скорим од места де утиче
Сулина у Дунав до Београда.

(Двадесет и један милион форината) мање има Угарска до-
ходка него издатка за ову годину. Да се то подмири мора се
или нов намет или нов зајам дићи, а и зајам ће доцније бити
намет на вилајет.

(Намесник Редић) добио је велики крст леополдовога ордена.
(Генерал Јовановић) постао је бароном.

(У православу веру у Русији) прешло је до сада 225.796
душа из унијатске вере.

(Француска има сувишка!) Доходак државе француске изно-
си за 1876 г. 2569 милиона франака а издатак 2573 милиона
франака. Претиче дакле 4 мил. франака. Француска која је по-
следњих година платила 5 хиљада милиона ратна трошка још
сувишка има, а Угарска има 21 милион мањка.

(Четрдесет и три окружна суда у Угарској) укидају се.

(Грдосија риба.) Године 1872 16 априла близу Реке (Фијуме)
код Прелуке у мору улове тако грднога кита (Хајфиш) ка-
љвор непамте људи. У стомаку му најоше осим гомиле мањих
риба 1. овцу, једног делфина (рибу) од 3 центе 50 фуната и
једног матроза са царских лађа, онако цак унд пак, с аљинама
и цокулама. Неки доктор Гануал дошао је па је намазао ту
рибу нечим, те је остала онака каква је била. Оно месо, оне
кости, они бркови, она пераја. Риба та има 370 зуба у два реда,
зуби су као тестера каква. Дугачка је 16 стопа. Неки Хоровиц
из Беча, купио је то чудовиште и проноси га по свету. Ових
дана био је у Новоме Саду.

Тако као горе описују ту рибу они, који ју по свету носе
и показују сведочбу неку, но ми би поред те сведоче рекли,
да је то светска лаж, јер од куда ће матроз доћи читав у сто-
мак, кад у кита јониног у хајфиша је грло тако мало, да једва
најситније животиње туда проћи могу. Ми за то нисмо то чудо
ни гледали него смо се чудили онима који га гледају.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Неће бити досадно поштованим читаоцима прегледати и ове
ретке (врсте) којима ја топлу благодарност изјављујем оvd.
становнику Милошу Дукићу, који је тако добар био те ми је
позајмио без камате неколико форината, те нисам са мојом по-

родицом гладовао благих дана ускршњих, и што моја деца нису
морала боса ићи. Истина да се ово не ретко појављује код до-
брих људи, али ја ово износим на јавност стого, што је тај
добар брат примио од свога сродника строг укор за то што ми
је исти то учинио, назвавши га као и мене свакојаким. Исти је
члан прв. општине а одборник шк. одбора и политичне општине.
Он који би требао да настоји, да учитељ своју плату прими,
срди јавно поштене и милостиве људе, а учитељ треба за два
месеца плату да прими, — ваљда би хтео да учитељ скапава
од глади са својом породицом? Немилостиви човече шта ти
учиних? — За то ради тога човека и других њему равних у-
скоравам добром брат Милошу јавно захвалити нек чује цео
читалачки свет, шта све с учитељем српским бива.

У Лединци на Томину Недељу 1875.

Петар Миросављевић
учитељ.

За ствари под овом рубриком не одговара уредништво У.)

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

Ново издане I. II. и III. књиге

„СРПСКИЈЕХ НАРОДНИЈЕХ ПЈЕСАМА“

које је скупио и на свијет издао

Вук Стеф. Караџић.

Дајем овиме на знање да је II. Књига, садржавајући „ју-
начке пјесме најстаријег времена“, из штампе на свијет
изшла.

Уједно јављам да је рок пренумерације на све три књиге
овијех пјесамa успијед многобројног захтевања продужен до 1
Августа т. г. тако да сваки може себи још до тога рока на-
бавити књигу по пренумерантској цијени од 2 фор. а уз то и
пренумерирати се на I. и III. књигу обје заједно са 3 фор., а
на сваку књигу посебно са 2 ф. Аустр. вредн.

У Бечу 16. априла 1875.

АНА удовица

Вука Стеф. Караџића.

Landstrasse Marokkanergasse Nro 3 in Wien.

Р Е Д И Л О В И Д Б Е.

ПУТНИЧКИХ ПАРОВРОДА ИЗ НОВ. САДА ОД 12. МАРТА 1875.

У Земун и Београд: уторником и петком после 7 сати
у јутро.

У Тител Земун, Београд и Оршаву: уторком и пет-
ком око поноћи.

У Пешту: понедељником и петком у 6 сати у јутро, а
недељом, средом четвртком и суботом после пола 11 сати пре
подне.

Долазак лађи у Н. Сад: Из Пеште уторником, чет-
вртком, петком и недељом у 7 сати у јутро, а уторком и петком
око поноћи.

Из Земуна средом, и суботом у пола 11 сати пренодне.

Из Оршаве: понедељником, и петком око 1 сата у јутро.
У Новом Саду 12. марта 1875.

О Г Л А С.

ЗАЈАМ коме треба на непокретна добра по 6% под најбо-
љим условима, нека се обрати само једном коре-
спонденц-картом на „Општи прометни завод у Сентомашу.
(Sz. Tamás)